

FEDERATIUNEA

Diurnalul politic, literar, comercial și economic.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, și Dominec'a deminèti'a.

Pretiu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre șase lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu întregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — și 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, și 30 cr. tap's'a tim-
brale pentru fiesco care publicati-
une separat. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru

primi decâtu numai de la corespon-

diintii regulari ai „Federationii“

Articlii tramiai si nepublicati se

voru arde.

Pest'a, 12/24. ianuaru 1868.

Diurnalele de Vien'a credu că asta data proce-
sulu constitutiunale se efiptuesce, de si cu incetulu,
dar neintreruptu si cu securitate. Acesta conieptura
a loru provine d'in impregiurarea mai multu formale
decātu reala, că „Diuariulu of. de Vien'a“ publica
formul'a juramentului, ce au sê faca deregatorii pre
constitutiune. Acum dara transformatiunea constitu-
tiunala a imperatiei austriace e lucru seriosu, nu e
gluma cum fusese pana acum. Cei ce nu voru pune
juramentulu pre constitutiune nu voru potè fi dere-
gatori in Austri'a, precum nu potu fi in Prussia, asta
observatiune o face diuariulu „Presse“, observatiune
si asemenare de mare iusemnotate, precum crede re-
dactiunea. Decum-va numai atât'a ar' fi criteriulu
constitutiunismului austriacu, apoi dupa a nostra
parere, ar' fi forte problematicu. juramintele singure
nu voru fi stelpulu constitutiunii, ci va fi punerea in
lucrare a principiiloru de libertate, cari dau viètia
constitutiunii.

Delegatiunea senatului imp. au tienutu eri sic-
dinti'a sa a dou'a, in carea avcà sê-si alega comi-
siunea bugetaria; delegatiunea Ungariei numai ce se
constitu, mai de parte n' a mersu. Cestiuni, cari nu
intra in cerculu de activitate alu delegatiuniloru, se
paru a causà intardiarea lucrâriloru, celu putienu
diurnalele pestane cele inspirate voru sê scie, câ pri-
mirea mandatului d'in partea dlui Lonyai, precum si
numirea unoru ungureni la ministernulu imperiale, in
calitate de subsecretari de statu, ar' sta in legatura
cu traganatur'a.

Opiniunea publica e curiosa a sci, cum se va des-
legà cestiunea inarmării pentru aperiarea imperiului,
de la carea depinde starea de potestate mare a Aus-
triei, câ-ci asiè se crede, puterea stâ in arme. Cumca
prefectur'a suprema a armelor se va desfiintâ, celu
putienu n'are se remana in form'a sa de acum, — e
lucru cunoscutu, dar nu se scie inca si insi-si trans-
formatorii nu sunt resoluti ce functiune sê-i de ce
acstei innalte prefecture. „Loydulu“ d'in Pest'a carele
afila tote, au aflatu si noutatea, câ s'ar fi facutu M.
Sala propunerea, de a se infiintâ unu inspecto-
ratu alu ostiloru imper., carele sê fie subor-
denatu ministeriului de resbelu. Se adauge totodata
câ in asta privintia n'au urmatu nici unu felu de
decisiune.

Apropiarea intre Austri'a si Prussia se constata
d'in tote pârtile, osebirea in pareri este numai
dilucidarea cestiunii: ore asta noua schimbare este
de a se atribui influintiei lui Beust sêu a ministeriu-
lui ungurescu. Ast'a e umbr'a magariului si lan'a cea
de capra, ce o voru scarmenâ diurnalele nemtiesci
d'in Vien'a si cele unguresci d'in Pest'a. Le lasâmu
sê-si faca treb'a, a supr'a unei cestiunii atâtu de im-
portante.

Diurn. semi-of. „Patri'a“ publica doi articli, cari
au ore-si care insemnate. Unulu, urmandu pole-
m'a inceputa cu diurnalulu legitimistu „Uniuena“
vedesce inversiunarea, ce causeza guvernului fran-
cescu tienut'a curtii de Rom'a, fatia cu politic'a sa, si
staruintiele acestei-a de a se inarmâ pentru aperiarea
sa propria, a fara de ajutoriulu ce sperceza de la
Francia, carea ar dorî ca Ponteficele sê se radime
numai intru ajutoriulu ei. S. Scaunu inse, vre sê tra-
iesca prin sine insu-si, era ajutòriale Franciei a le re-
chiamâ numai in casu de nevoe, unu tributulu ce S.
Scaunu are totu dreptulu de a-lu pretinde in puterea
indetoriei ce diace pre ffiulu celu mai betranu alu
beserice, ca pre urmatoriu alu lui Pipinu si Carlu celu
Mare. Diurnalele fr. observeza câ asta portare a cur-
tii de Rom'a e consecinti'a naturala a speditiunii

francesci de mai de una-di, prin care si-au
instrainatu Itali'a, era in Franci'a insa-si au fa-
cutu a se recorî tote instinctele liberale a le natiunii,
si pentru a incoronâ opulu, au datu reactiunii
primele eleminte a le unei armate, carea, dandu norocu-
lu dosulu, s'ar intorce si ea in contr'a Franciei. Noi
avemu parere contraria. S. Scaunu nu mai este in
acele timpuri, candu insi-si domnitorii cercau ames-
teculu lui si l' impingeau in actiuni politice, elu nu
se va mai amestecâ neci intr' unu resbelu alu poterilo-
ru mirene, va portâ grige de treburile sale cele sufle-
tesci, apoi câtu va potè va staru a-si aperâ patrimo-
niulu, câtu cu propriele poteri câtu si cu ajutoriulu ce-
lui-a, carele i-lu va intinde. Alu doile articlu e menitu
in contr'a Rusiei, carea fientesce a stricâ bun'a in-
tielegere intre curtile de Paris si Berlinu, vrendu a
profitâ de imparechiarea loru pentru a pescu in
turburele oriintelului. — „Corespondinti'a fr.“ in-
cunoscutieza câ ar fi sositu seiri positive la Paris, câ
Rusia este: prea aplecata a se rentorce la bacea
tractatului de Paris si d' impreuna cu poterile garan-
ti a deslegâ unele cestiuni relative la incurcaturele
d'in Oriunte. Diuariulu angl. „Times“ dice câ Rus-
si'a n'are neci bani (?) neci arme noue pentru a se
aruncâ de nou in prepasti'a unui resbelu, in carele
ar vedè inca odata unita tota Europ'a in contr'a sa.

Patru d'in diurnalele de Paris, improcesuate pen-
tru impartesirea desbateriloru dietale, au primitu sen-
tintia de absolutiune. In proportiunea in carea inna-
inteza procesulu, acusatiiunea alabesca, hâmbulu, acuti-
reapuca drepturile sale si acesta per-secutiune a gu-
vernului fr., inceputa in contr'a pressei, va fini prin
a-i asecurâ posesiunea definitiva a dreptului sêu de
controla a supr'a deliberatiuniloru corporiloru legiu-
torie, cari functiuneza in Franci'a. Procesele de pressa
sunt pretotindenea forte nepoporale.

Situatiunea finantiaria a Italiei nu e imbucura-
toria. Deficitulu merge crescandu, la an. 1866. faceâ
168 mil., la an. 1867 se urcase la 223 mil. (in urma-
rea evinemintelor d'in octovre) era in 1868 va fi de
229 mil., ceea ce face unu deficitu generalu de 630 mi-
lione franci. Cascigarea libertâtii costa sange si bani.

Revista diurnalistica.

Cestiunea natiunalitatiloru. Sub acestu titlu pub-
lica diariulu „P. Lloyd“ unu articlu, suscrisu de ce-
va contè, „Arthur Seherr-Thosz“, care lu-impatesi-
mu si noi o. publicu, pentru a vedè pana unde mer-
gu contrarii nostri intru dejuducarea cestiunei celei
mai importante pentru noi. Numitulu contè dice:
„Una imagine, ce ne indereptatesce la sperâri mari
patriotice, se iufatiosieza ochiloru nostri, daca consi-
derâmu viu'a activitate, ce se desvolta in patri'a nos-
tra, pre tote terenurile vietiei politice si economice,
de candu restituierea constitutiunii a desceptatu in-
crederea intr'o ordine stabila a lucruriloru si ntr'o
desvoltare neimpedecata a poteriloru spiretuali si
materiali. Inse unu punctu negru se areta in dosulu
iconci, si face asupr'a privitorului seriosu una im-
pressiune asemene acelei-a, ce o face asupr'a marina-
riului furtun'a ce se ivesce pre orisonu. Acestu punctu
negru este asiè numit'a „cestiunea natiunalitatiloru“
in Ungari'a. Apucandu-ne a desbate pre scurtu ace-
sta cestiune, d'in punctulu de vedere alu logiceii
si alu insemnatei politice, seimu prea bine
câ ace'a se avemu a dice, nu se va bucurâ de con-
sensulu tuturoru. Nu suntemu siliti a opumnâ numai
pretensiuni nejustificate, stricatorie de statu a unei
minoritâti, ci trebuie se ne opunemu si la atari vederi
si numiri, cari s'au latitu chiaru prea tare in tiera
si a caroru consecintie ascundu in sine semburele
unoru mari incurcature in venitoriu.

„Cestiunea“ — de ora ce existe acù o cestiune
de natur'a acèst'a — s'a ventilatu d'in multe pârti.
S'au disu multe bune despre ea, si multe de neci o
treba, inse totdeun'a se areta intentiunile cele mai
impacatiuse. Cu tote aceste-a discussiunea inca nu s'a
inchiaiatu pan' acum nici intr'o forma; pentru ce?
pentucâ o deslegare pre terenulu, unde se cerca,
nu se pote aflâ. Se cercâmu dara altu terenu si sê
spunemu fâra reserva, ce pretinde logic'a si ce cu-
geta si simtiescu, cu noi d'impreuna, multe mfi a con-
cetatiuniloru nostri.

„Este, iertatu e se fie in Ungari'a o cestiune
a natiunalitatiloru, intrebâmu noi? sêu se reduce
acesta cestiune, asiè numita, numai la o cestiune
de limbe? In raspunsulu la acèsta intrebare diace
deslegarea. Cu câtu trebuie sê denegâmu cu mai mul-
ta resolutiune intrebarea d'antâiu, cu atâtu mai tare
potemu cere in favorulu intrebarei a dou'a conces-
siunile cele mai large; in fapta Ungari'a este uni-
culu statu in Europ'a, care aflâ cu cale a numi
o comisiune pentru „natiunalitâti“ si se afla pre cale
a da cestiunei de limbe intre fiii tieriei o importantia
nemesurata. Esplicarea pentru acèsta impregiu-
rare deplorabile este in mare parte a se cercâ
in incurcatur'a de cuvinte si concepte, de care
dâmu in tota Austria-Ungaria, pretotindenea, atâtu
pre campulu politicu câtu si pre celu socialu. Ce in-
semna, dupa conceptele de dreptu publicu, du-
pa conceptele europene, cuventulu „natiionali-
tate“ insemnata de totu insemnata de totu poli-
tica a cetatiuniloru de unu statu, de o „natiune“
intielesu ca fiintia comune politica (complex.
R.), fâra de nici o privire la origine ori limba.
Daca voiesce omulu se insemne pârti de a le natiu-
nei, atunci numesce pârtile aceste-a raçe sêu so-
iuri.

„Asiè vedemu in fapta raçe singuratece mari
impartite in mai multe „natiuni“, precandu majori-
tatea tuturoru natiuniloru europene o aflâmu com-
pusa d'in raçe diverse. Dar' preste totu loculu vede-
mu, fie poporatiunea de unu soiu sêu mestecata, câ
tote natiunile politice sanetose si cu putere de vietia
recunoscu la sine numai una natiunalitate: ace'a a
statului care-lu formeza. Natiuni politice sa-
netose se afla chiaru numai acolo, unde natiune si
statu sunt concepte identice. In Belgiulu liberale, in
Elvetia libera, este numai o natiunalitate belgica, nu-
mai a natiunalitate elvetiana. Daca in America repu-
blicana sêu in Franci'a monarcica cetatiunii de origi-
ne nemtiesca ar' pretinde sê li se recunosca soiurile
loru de „natiunalitâti“ deosebite, pretensiunile loru
s'ar respinge fâra de multa cugetare, si portatorii ace-
lor'a ar' fi dati pre man'a judecâtii. Intr'adeveru nici
unu statu, fie republica sêu monarcia nu pote concede
pentru ai sêi una natiunalitate dupla, fâra de a-si
periclitâ conditiunile esistintiei sale. Si ce tote sta-
turile respingu de la sine câ neocompatibile cu pacea
si securitatea sa, cu ace'a sê experimenteze Ungari'a?

„Cestiunile mari natiunali cari au miscatu Eu-
rop'a, cea grecesca, polona, italiana, unguresca, au
fostu cestiuni de libertate, si de ace'a lumea
dâ cuventulu „natiunalitate“ o insemnate eminentu
liberale, cu intielesulu: câ fie care „natiunalitate“
are si dreptulu a se desvoltâ de sine, nedependinte,
politicesce.

In acèstu intielesu voiesce Ungari'a a re-
cunosce si a cresce „natiunalitâti“ in teritoriulu sta-
tului sêu? A buna sama nu! Si daca nu o voiesce
acèst'a, si fâra de a comite sinucidere de statu nice
nu o pote voi, atunci nu e nimic'a mai periculosu, de
câtu a suscepe in codici o numire, a carei intielesu
ambiguu dâ locu la sperâri false si innaintare la agi-
tatiune legale, o numire care, celu putienu, perpetueza

conștiința de diferența rașelor și neareta în modu oficialu slăbiriunea noastră înaintea Europei.

Dacă e de lipsa a documentă mai departe inconvenientulu unei atari numiri, noi lu vedem și în acele numiri, cari, ca urmare logica a celor d'antâiu, s'au vîritu în usulu limbii, producându efekte rele. Se vorbește de „romanulu“ (Rumâne) M, de „serbulu“ S. Suntu acești-a locuitori ai Romanici, ai Serbici, cari se'nsemna cu aceste numiri? Ba nu! ei suntu cetățieni unguri, precari în modulu acest'a, precite s'eu precite, d'ara în totu casulu cu voi'a, i desnationalisâmu.

Pentru a fi logicu, și chiaru și numai d'în respectu cătra principiulu de egala îndreptare ar' trebui se dicemusi: „magiarulu“ X, „evreulu“ Y, „némtiulu“ Z etc. E de lipsa s'eu însemnâmu, că aceste numiri, d'în punctu de vedere a deveratu naționalu, suntu o neconsecința, și că generalizarea lor, trecerea lor în viet'a comunu, formeza o mare piedeca pentru apropiarea rașelor de olalt'a?

„Cum se pote acceptă de la unu fiu alu tierci ca elu s'eu se simta Unguru—in întielesu politicu—s'eu aiba simpatie și iubire cătra patri'a unguresca dacă noi însi-ne lu-numim într'unu modu, care-lu areta tienatoriulu de alta natiune, de unu statustrainu! Subtilea deosebire ce s'a îndatenatu a se face în Ungaria între „natiune“ și „natiunități“ este nedreptă, nelogică, și contraria conceptulu ce are valoare în tota lumea civilisată. Dacă va mai dură înca multu acesta deosebire, urmările stricatiose înca nu potu remanê departe. Interesulu toturorou soioriloru de popore, ce locuiescu în Ungaria, poftesce ca cestiunea de limba în biserica, în comunu și în comitate s'eu afle deslegarea cea mai liberalu; înse interesulu de statulu, alu toturorou pretinde în modu categoricu, ca întregitatea imperiulu s'eu nu se pericliteze prin formarea de staturi în statulu. Ac'est'a înse s'ar' întemp-lă, dacă s'ar' recunoșce prin lege comunități (universități) a caror însemnătate trece tare preste marginile unui comitatu.

„Luptele mari naționale și-au castigatu simpatiele lumii liberali, nu pentru că ele au fostu certe de rașe, ci pentru că au fostu pentru dreptu, pentru libertate, pentru eliberare de sub apesare politica. Numai acestu motivu de dreptu, curatu umanitariu, le-au datu o însemnătate liberalu, o îndreptare înalta. Pentru ace'a simpatiele Europei în lupt'a dela 1848 au fostu cu Ungari'a și nu cu poporațiunile rescolate în contr'a ei.

„Fiesce care cunosce originea agitatiei de natiunitate în Ungari'a și grelele sminte cari le-a comis în privința ast'a guvernulu d'în 1848, sminte, cari au datu acele agitatiei nutrementu și chiaru ore care îndreptare. Mai ciste înse asta-di acea îndreptare? asta-di candu fie care cetățienulu alu statulu, ori ce limba ar' vorbi, este egalu îndreptatulu? Ba nu! o spunem cu convingere necelitată că în Ungari'a libera nu mai este locu pentru nici o cestiune de natiunitate; unu statulu liberu cunosce numai cetățieni, numai fii egalu îndreptati, elu nu cunosce nici o natiunitate.“

Pan' aci dlu conte. Nu avem s'eu ne mirâmu de câte dice, că-ei ajuns'am dile în cari au trebuitu s'eu vedem atari cugete reprezentate chiaru și de unii d'înre conaționalii nostri. Vom reveni înse în nr. v. la acestu articulu, spre a-i opune vederile nostre în cestiunea ce ne atinge atâtu de aproape.

Activitatea dietei Ungariei.

(Urmare.)

În ședința d'în 18 aprilu s'au verificatu câți-va deputati.

Ședința d'în 21. aprilu. P. Rainer, raportorulu comisiei pentru socotelele casei repr. face aretare, că pentru cheltuielile de pre lun'a lui aprilu, se cere o suma de 67,455 fl. 33 1/2 cri. Dup' aceea deputatii romani facu o motiune, care dede ansa la o dezbateru infocată, ce dură mai bine de 2 ore. Motiunea suna asi: „propunem ca: comisioanea, ce este a se esmite în caus'a natiunităților — dupa momentositatea aceste cauze — se compuna cu drepta luare în consideratiune a toturorou natiunităților d'în țiera și dupa proporțiunea numerică a acestor'a“. Mai înainte se scola în contr'a motiunei Deák și voiesce s'eu se delatureze cu totulu. D'în partea romanilor s'au luptatu pe langa motiune Hodosiu, Babesiu, Borlea, Medanu, și Vladu. Gozdu amari numai lupt'a romanilor. În urma motiunea se supusa la votisare prin scolare. Cas'a întreaga, afara de romani, se scola

în contra motiunei, nepartenindu-o nici barem unu neromanu.

În ședința d'în 23 aprilu se petrară nesecari verificatiuni. Presedintele subscris adres'a și o tramise s'eu o subscrie și presedintele casei magnatiloru spre a se înainta la Maiest. Sa.

În ședința d'în 28 aprilu s'au cetitu rezultatulu votisării pentru comisioanea în caus'a natiunităților, apoi pentru cea aleasă în cestiunea uniunei trame, și în fine pentru comisioanea esmisa spre elucrarea regulamentulu casei. În comisioanea prima s'au alesu 5 romani anume: Fauru, G. Ioanovicu, Gozdu, Hosszu și Ant. Mocioni; în a dou'a: Hosszu și Moldovanu, în a treia: Vladu.

În 30 aprilu se cetescu câte-va petitiuni și se petrară verificatiuni. De aci încolo ședințele dietale se rarescu din cauza, că fiindu cas'a împartită în comisii diferite, aceste-a și-au început lucrările.

În 7 maiu se mai tienu o ședință. Câți-va deputati ardeleni și-dau credinționalele. Școlile d'în Aiudu și Zilau petitiuneza a li se tramite actele dietale. Mai multe comune petitiuneza a se elibera de sarcinele domnilor. Horváth dă raportulu comisiei de 12 insi, care propune ca s'eu se mai compuna 5 comisii în diferite sfere a le legelatiunei. Presedintele raporteza, că cettulu Sirmiei a tramisu otaririle congresulu serbescu.

În ședința d'în 12 maiu presedintele areta casei credinționalele lui Boér și mai multe petitiuni, apoi se procese la votisare pentru cele 5 comisii amintite: rezultatulu se va vedé în ședința urmatoriă.

Fiindu la ordinea dilei raportulu comisiei petitiunarie, raportorulu G. Kemény cetesce opiniunea comisiei, în întielesulu carei-a mai multe petitiuni s'eu se respinsera cu totulu, s'eu se decise a se transpune la tempulu s'eu la ministeriele respective. Câte-va petitiuni se transpusera la comisioanele constituite, după cum li fu obiectulu.

În ședința publică de la 14 maiu se anunță între alte o petitiune a emigrantulu Dan. Irányi, tramisă d'în Paris, în care cere, ca sect'a Nasariniloru s'eu se scutesca de prigoniri; s'eu se conceda casatori'a civile etc. Apoi se procese la ordinea dilei, la cetirea rezultatulu votărilor d'în ședința trecută. I. comisioane d'în 108 membri pentru regularea definitivă a comunelor. II. comisioane d'în 95 membri pentru codificatiune, în care romani sunt: Hodosiu, Gozdu, Babesiu, Maniu, Varga, Végheș, Sig. Popovicu. III. comisioane pentru regularea cultulu în instructiuni publice d'înre 71. insi sunt 6 romani a. n. Boeriu, I. Balomiri Ioanescu, Pap Simon, Popovicu, Deseanu, A. Vladu. A. n. comisioane de 100 membri pentru consvatuire despre interesele materiali și economice; în comisioane ast'a sunt și 2 deputati romani: A. Medanu și Ant. Mocioni.

A V. comisioane de 53 membri pentru institutiunile publice, d'înre romani alesera pe Sig. Borlea, Ioanescu, Ant. Mocioni și pe Pap Simon.

În finea ședinței se poftira membrii comisiei esmise în caus'a natiunităților se remana în cas'a dietale pentru o ședință secretă.

În ședința d'în 17 maiu după ce presedintele areta literile credinționalele lui I. Macelariu și mai multe petitiuni. Rajner raportă despre sposalu casei pe lun'a lui maiu, cari facu cu totulu o suma de 153,280 fl. 33 1/2 cri, calculandu-se aci și banii de cartiru de pre semestrulu alu doiele în suma de 81,200 fl.

Pana la 30 maiu n'a fostu alta ședință dietale, er' atunci și în ședința d'în 2 iuniu s'au presintatu mai multe petitiuni d'în partea mai multorou tienuturi, dau-nate prin frigulu d'în maiu, și se face o motiune subscrisă de 10 insi prin care se propune dietei, ca s'eu se face dispusetiuni pentru ajutorarea celor pagubiti prin frigulu numitu.

La acesta motiune ședința publică se prefacă în ședință închisă, a carei obiectu au fostu parte motiuni facute de unii deputati, parte petitiuni asternute dietei prin unele comunități în caus'a calamității casionate prin frigulu d'în maiu.

Se decise a se transpune tote la comisioanea esmisa în caus'a intereselor materiali, cu ace'a observare, ca motiunile aceste sunt a se petrară și în una ședință publică mai de aproape.

În ședința d'în 11 iuniu între alte petitiuni s'au anunțatu între „vivat“ ele casei o petitiune a locuitoriloru magiari, la numeru 8000, d'în orasiulu Hajdu-Dorogh, cari se roga a li se modiloci denumirea unci episcopu gr. catolicu și a se tienê cultulu divin în limb'a magiara. Se transpune comisiei esmise în caus'a cultulu și învetiamentulu publicu.

La ordinea dilei fu raportulu comisiei esmise pentru interesele materiali — facutu în caus'a calamității casionate prin frigulu d'în lun'a trecută.

Apoi Deák, Kállay și B. Halász facu amendamente totu în acestu obiectu. Se decide, ca tote aceste s'eu se tiparesca și se punu la ordinea dilei.

În ședința d'în 12 iun. nu fu altu obiectu de desbatutu, decât raporturile comisiei petitiunarie; aceste după cuprinsulu obiectulu parte se transpusera la respectivele comisii, parte nici nu se luara în consideratiune.

(Va urmă.)

A dou'a ședință a delegatiunei austriace.

Unu coresp. alu diurnalulu „Wanderer“, scrie cu datu 21 ian. urm.: Delegatiunea s'au adunatu asta-di în sal'a casei de susu la a dou'a ședință. Membrii de partia stanga ai casei represintantiloru și ai celei de susu și-au luat locu în stang'a estrema; Skene și cialalti delegati d'în Moravi'a în stang'a, era polonii în centrulu de a drept'a. Partia dreapta e compusa cu preponderanța d'în delegatii casei de susu, precum: Memstorff, Coloredo, Schwarzenberg Salm s. a.

Presedintele, contele Auersperg deschise ședința la 11 1/2 ore salutandu alunurea în nou'a localitate.

Vice-presedintele M. Kaiserfeld, fiindu asta-di pentru prim'a ora de fatia, îndrepteza adunării urmatori'a cuventare: „Fiindu împolecatu de a partecipa la prim'a ședință a înalt. adunării, permitemi-mi s'eu-mi esprimu multumita pentru alegerea mea de vice-presedinte, și pentru onorea cu care fui împartesitu prin acestu actu. Mai a laugu umilit'a mea rogare, ca în casurile, candu voiu avê de a înlocui pre presedintele, s'eu me donati cu buna-vointia și indulgentia dvostre, de cari voiu avê lipsa într'o positiune nouă pentru mine.“ (Bravo).

Presedintele comunica, că comisioanea pentru regulamentulu afaceriloru s'au constituitu alegându-si de presielinte pre contele Wrba, de raportorulu pre cavalerulu Lasser, se cetesce după ace'a numele membrilor, cari s'au alesu de suplenți în loculu membriloru repasiti s'eu morbosu. Asiê în loculu baronulu. Lichtenfels a pasitu contele Chotek, într' alu lui Dr. Herbst: Streruwitz și într' alu lui Plener: Zeitzwitz și într' alu lui Brestl: Dr. Schindler; pentru Giskra: Dr. Mandelblith, și pentru P. Greuter: prof. Jäger. Baronulu Giovanelli și cav. Schmerling sunt morbosu.

Cav. Lasser raporta despre regulamentulu revendiutu alu afaceriloru casei represintantiloru și propune, ca cunoscutulu proiectu s'eu se primosca ca regulamentulu alu afaceriloru pentru delegatiunea senatulu imperale. Regulamentulu s'au primitu.

Ministrulu financiiloru de Statu Beeke, ocupandu locu cu cancelariulu imperiale pre banc'a ministeriale, presinta budgetulu erogatiuniloru comunu pentru anulu 1868 și exposé-ulu ce se țiene de acela pentru a fi petrarate în întielesulu constitutiunii.

Urmeza apoi alegerea notariloru, și se alesera principele Czatorisky cu 53, și Toman cu 53, contele Chotek cu 25 și Strasz cu 49 de voturi. — De cestori s'au alesu delegatii: Wrba, cont. Wickenburg, Dr. Franciscu Grosz și Dr. Czajkowsky. De verificatori s'au pusu: cont. Mercandin, Frosehauer, Scrinzi, Sauhans și Dr. Demmel. Ordinea dilei se finu. Presedintele enunță, că propunerea regimulu se va distribu tiparita la toti membrii. Se va face dispusetiune și pentru tiparirea regulamentulu afaceriloru. Ședința se închise 1 1/4 ora. Ședința mai d'aprope: joi la 11 ore înainte de melia-li. Ordinea dilei: cetirea propuneriloru regimulu și alegerea comisiei

A dou'a ședință a delegatiunei magiare.

Delegatii s'au presintatu în 21 a. l. e. în numeru deplinu. Începutulu ședinței la 12 ore: Mailatu deschide. Notariulu provisoriu cont. Bánffy cetesce protocolulu. — Bonis e de parere s'eu se puna în protocolu, că Bartal a fostu împedecatu prin morbu de a se presintă.

Csengery propune, ca în protocolu de acum înainte delegatiunea s'eu se însemne cu numele: Comisiunea pentru petrararea afaceriloru comunu. (Se primosce).

Presedintele cere ca în urm'a decisiunei de ieri s'eu se dec ședulele de votu pentru alegerea presedintelui; ce se și întemp-lă, provocându-se fie-care delegatu după nume, ca în persona s'eu si-puna ședula în urm'a ce jacea d'înaintea presielintelui. Ședulele, numerandu-se, au fostu 50; presedintele provisoriu n'a votatu și 9 delegati au lipsitu, precum: Botka, Bartal, Leone Liptay, Klapka, Colomanu Tisza, Badias Hertelendi, Ladisl. Csáky, Fülep. — Somsich fu alesu de presedinte cu 44 voturi.

S'au alesu de notariu Horváth cu 47 voturi.

Presedintele provisoriu salută pre Somsich și îi doru succesu în oficiulu s'eu.

Somsich: Majoritatea onoratoriloru delegati a afatu de bine a-mi încredé oficiulu onorificu de presedinte. Eu simțiescu greutatea acestui oficiu, înse ca cetățienulu constituționalu mi-tienu de cea mai santă detentia a urm'a vointici majorității (aplausu), de-si cred că poturile mi-sunt debili și că se afla în acesta onorabile adunare mai demni barbati. Avem o chiar nărgrea. None ni-s'a datu prin lege misiunea de a zambli pe acesta cale angustă. Eu nu potu de altminte contribui nimica a fara de buna-vointia mea, înse v incredintiez, că me voiu silu a mi împlini detentia. În fine trebuie s'eu esprimu multumita onoratorulu presedinte provisoriu (aplausu) și apoi domnilor dvostre, domni mei, pentru că m'ati alesu (aplausu).

Sê vieze încoronatul nostru rege constituțional! Sê vieze!

Notariulu Horváth încă multiamesce pentru alegerea sa.

Presedintele: Fîmîn-lu-se orîinea dilei, ve întrebu, domniloru, dacă va fi sê desbatemu a supra regulamentulu afaceriloru.

Csengery doreșce ca mai antâiu sê se pertrateze afacerea lui Bartal. Bonis încă se alipesce cătra acêsta dorința și cere ca scrisorea lui Szentiványi, în care se face conoșcuta retragerea lui Bartal, sê se cetesca de nou; ce se și întemplă. Nesciendu-se d'în cuventulu „împelcatu“, că ore involve aceia abdicere, se decile, la propunerea presedintelui, sê se îndrepteze pe cale telegrafica întrebare cătra Szentiványi.

Presedintele: Voiti, domniloru, a desbate regulamentulu afaceriloru? — Da! — Apoi se trece la alegerea unei comisiuni în asta privinția.

(Despre delegatiuni.) Foiele de Vien'a n'au salutatu prea cu multa cordialitate delegatiunea în dui'a antecelinte a întruniri. Foile o țienu de o încercare despre a carei viitoriu se indoiescu. Institutiunea delegatiuniloru — dice — „N. F. Pr.“ e defectulu celu mai mare alu constituiunei noue, care și de altmintea e defectuosa.

„Delegatiunea înse încungiura cu multa precauțiune de a-si țienê sîdintile în sal'a Reichsrathului ca — amesuratu principiiloru dualistice — sê nu dee ansa la presupunerea Reichsrath-ului centralistic de mai înainte. Totu-si este unu modu — dice foia numita — prin care acesta institutiune ar potê avê vietia, adeca: cu câtu voru îmbracișia „parlamentele singuratic“ mai tare île'a întregității imperiului, cu atâta va avê aceea mai multa potere de vietia.

„Decumva împregiurările voru fi favorabili, ca constituționalismulu austriacu sê se înradecineze, și imperiulu se capete unu sbornu nou și o pusețiune, prin care s'ar potê sugrumâ prospectele radicaliloru d'în Ungaria, nu multu tempu va trece și institutiunea delegatiuniloru va promiie mai multa vietia; — și din contra: candu va sôsî unu tempu periculosu, candu imperiulu va fi amenințiatu d'în afara de vr' unu inimicu, pusețiunea acest'a curundu va deșteptâ delegatiunile, ca sê se emancipeze de forme. Sêu crede cine-va, că magiarii în casu, candu Russi'a s'ar pune într'o pusețiune agresiva, voru fi atâtu de cerbicosi încâtu nu voru concede, ca cancelariulu de statu sê-si faca propunerea în limb'a germana, și în casu, candu inimiculu va fi la porta, se voru retrage de la consultarea comune cu cealalta delegatiune?“

Noi sunt'mm de parere, că neci Reichsrath-ulu, ce lu doreșce „N. Fr. P.“, neci institutiunea delegatiuniloru în forma loru de asta-di nu voru scapâ imperiulu la casu de nevoi; ba încă și în tempu de pace lu voru rode pana la radecina, și prin urmare nu va fi lipsa de amenințare d'în partea Rusiei. Ceea ce singuru pote consolidâ imperiulu, este, ca tote natiunile compacre, d'în cari este compusu, sê fie prevedîute cu drepturi basate pe principiile liberali moderne. Numai candu tote natiunile voru fi multie-nite a casa, candu si-voru potê ele inse-si conduce destinele loru interne, cu unu cuventu: numai pe basca confederatiunei natiuniloru Austriaci, va potê fi imperiulu puternicu și neinvinsu.

Romani'a.

Jurisdicțiunea consulara în Romani'a.

(Urmare.)

II.

Cand u cine-va mostenesc unu lucru, este logicu ca elu se prinsca nu numai avantajele, ci și desavantajele mostenirii. Astu-felu, guvernele rusescu și austriacu, mostenindu Poloni'a, totu ce se pote spune despre vechile relațiuni internaționale între strabunî nostri și întrelostâ Curte de la Varsovia sêu de la Cracovia, este o tradițiune juridica sêu, dupa cumu dicu Englesii, este unu precedinte obligatoriu pentru Curtil' actuale de la Petersburg și de la Vien'a.

Citaramu deja în Nu. trecut u unu articolu d'în Pravi'a lui Vasile Lupulu d'în 1646, unde se stabileșce principiulu judecâții locale pentru toti strainii petrecatori în Romani'a, și ca exemplu se aduce anume, că unu „Lêhu, adeca unu Polonu, carele va fi comis u crima în Moldova, se urmaresce, se judeca și se pedepșesc în țiera, dupa legea țierei și de cătra agentii țierei.“

S'ar potê face o carte întreaga, dacă amu voi a enumera tote documintele istorice, imprasciate prin diferite colectiuni, în Dogiel, în Theiner, în Zaluski și mai cu sema în Acta Tomiciana ale reposatulu comite Dzialynski, d'în cari se constata, cumcâ guvernulu polonu, nici chiaru în epoc'a cea mai înflorita a gloriei sale, pe candu Marea Babica și Marea-Negra formau otarele opuse ale regatulu Sigismun-

dileru, și totu încă nu pretindea nici odata de a exercită câtu-si de pucinu vre-o potere judiciaria, mediatu, sêu inediatu, în privinția Poloniloru asediati în Romani'a, ci d'în contra i lasâ totud'a-una suptu dep-lina autoritate a tribunaleloru locale.

Vomu aduce dara unu singuru faptu, mai pucinu conoșcutu, și nu fâra unu felu de interesu chiaru actualu, anume pentru acele d'între consulate, pe cari le superase atâtu de multu mai-de-una-di cercularile d-lui Ion Bratianu contra vagabundiloru de peste Milcovu.

În 1578 domniâ în Moldova Petru celu Schiopu, fiulu lui Mircea-Voda d'în Țiera-Romanesca. Faimosulu tractatu alu acestui principe cu Angli'a, descoperitu de cătra de Hurmuzaki, probeza, cumcâ bun'a stare a comerțului natiunale lu preocupâ cu seriositate. În acestu modu elu vedeâ cu dorere, că Evreii d'în Galici'a nu intra în țiera decâtu numai pentru a ruinâ prin o concurenția fraudulosa pe negutitorii Romani, și éta dara că o circulare domnesca a poruncitu de o-data, ca fruntariile Moldovei se fia de totu inclise pentru acei Evrei. În archivulu municipale de la Lemberg, fasciculu 519, se pastreza însu-si actulu. Strigat'a ore Poloni'a contra unei asemenea mesure?

În fine, în privinția Rusiei, avemu pre-pucine de disu dintr'o cauza forte simpla, și anume pentru că pana la finitul secululu XVII noi n'amam fostu în contactu de vecinatate cu acestu imperiu, ba încă n'amam începutu a simți braciile colosulu de câtu cu multu și mai târdu, pe la jumetatea secululu XVIII, candu diplomatia și armele Ecaterinei II desființara regatulu polonu și hetmanatulu cazacescu de Ucraina totu-d'o data, strigându-ne astu-felu, pe neacceptate, d'în partea resaritului, cu unu muru muscalescu.

Cu tote aste, dupa cumu amu mai spus'o deja, guvernulu de la Petersburg nu va voi și nu va potê sê negce, ca dreptulu internaționale romano-polonu trebue se serviesca dreptu o basa naturale pentru dreptulu internaționale romano-rusescu de vreme ce Russi'a apucandu teritoriulu Poloniei, a mostenitu legalminte și necesarminte, trecutulu acestei nenoro-cite țiere.

Dupa ce amu indicatu, în câte-va trasure de condeiu, probele generali și probele speciali, cumca jurisdictiunea consulara, adeca usurparea de cătra unu Statu strainu a unei portii mai mari sêu mai mici d'în poterea judiciara locale, nu numai n'a potutu avê locu în vechi'a Romania, ci încă d'în contra toti strainii stabiliți la noi în țiera au fostu totu-d'a-una supusi d'în tote puncturile de vedere magistraturei și administratiunei nostre natiunale, remane acum'a a mai cercetâ, candu și cumu anume s'a potutu introduce o asemenea monstruositate, o asemenea calcare a seculareloru nostre drepturi de autonomia.

III.

Originea jurisdicțiunii consularie în Romania.

D. Neigebauer, vechiulu consulu generalu alu Prusiei la lasi si unulu dintre filo-romanii cei mai laboriosi, carele ar meritâ cu deplinatate de a fi cetatiani romani, întocmai ca-si publicistiții franceși, carora Reprezentatiunea Natiunale le acordase mai anu acêst'a justa recompensa, enamera dat'a fundării suscesive a diferiteloru consulate în Romania.*)

Êto:

Consulatulu rusescu la 1782;
Consulatulu austriacu la 1783;
Consulatulu francescu suptu Republica;
Consulatulu englesu la 1802;
Consulatulu prusianu la 1818 . . .

Precumu vedeti, Austria și Rusia au fostu cele d'antêiu pe acêsta cale.

În sine însa-si, inființarea consuleloru în Romani'a nu presintâ nemicu reu, fiindu destinate pe de o parte a face mai intime relațiunile nostre politice cu curtile suverane ale Europei, êr' pe de alta parte a protege contra sicanelor pe comerciantii straini, ce veniau a oferî țierei capitalurile, onestitatea și activitatea loru,

În acestu sensu, consulatele erau nu numai admisibile, ci chiaru necesare, și dreptu dovêla mi voiu permite de a reproduce aci în totalitate, urmatorulu pasajiu d'în opera celebrulu Peyssonnel despre comerțulu Marii-Negre, tiparita în seculu trecut u, pe candu Romani'a gema în ferele fanarotismulu celui mai infundaru:

„Negutitorii franceși nu se voru potê stabili într'unu modu solidu în Moldova și în Valachia în câtu timpu nu voru fi acolo consuli ca sê-si apere. Pusi la discretiunea voevodulu, pe care trebue sê lu lingușiasca, ei suntu siliti a-i dâ marfuri pe creditu, perdiendu apoi banii la casu de destronare. Dacă se întemplâ cumu-va, ca ei sê între în buncele gratie ale principelui domnitoru, prin însa-si acest'a tote familiile boeresci pretindinte la domniia începû a-i urî, și candu

*) Beschreibung, der Moldau und Walachei Breslau, 1854; p. 356.

vine unu nou voevodu, se apucâ a-i persecutâ priv-tote midilocoale, ca pe favoriti predecesorelui sêu.“

(Finea va urmâ.)

Noutăți Straine.

ROMA. Se telegrafeza că Pap'a s'a dechiaratu înaintea unei deputatiuni d'în partea unei foie catolice, cu misiunea de a cere desluciri de la elu pentru procederea, ce se va urmâ la alegerile venitorie, — că elu nu si-a stramutatu neci încâtu principiile de pana acû,

ANGLIA. Pres'a englesca nu considera de critice relațiunile de fatia a le Orientulu. Agitatiunile d'în partea Rusiei dreptu că sunt învelerate, înse pericululu unui resbelu nu e totusi asiê de aproape, precum credu multi. Meliuloculu celu mai bunu-ccelu recomanda „Morning Post“ spre înfrenarea potteriloru menunte de la Dunare, e, ca sê li se denege ori ce subventiuni de bani si sê se lase în confusiunile loru financiali cu călile ferate cu totu. Fiiulu dara departe pericululu unui resbelu, „Morning Post“ ar' dorî, ca potterile sê începa o data a-si reduce armatele.

Meeting-ulu d'în Manchester s'a dechiaratu în contra instructiunei olegatorie. Bruce, subsecretariulu de Statu de mai înainte, a afirmatu în ministeriulu de interne, că 50% invetiacei voru parasî școl'a, dacă se voru întrebunțiâ mesurê astringatorie. S'a decisu, că parlamentulu va face sê se propuna în sîdinti'a cea mai de aproape unu proiectu în privinția instructiunei publice.

OLANDIA. Dupa disolverea cameriloru se începura era-si miscările electorali, și pre cum se vede partidele voru desfășura tota energi'a ca se reêsa fiescare învingatoria. Dar' nice guvernulu nu remane pre locu. Ministeriulu prin placate se încerca a-si justificâ raportulu seu îndreptatitu cătra rege în privinția disolverei cameriloru. Miniștri, contra usulu de pana acum se nesucescu a fi alesi în camerele venitorie. — Numerulu totale alu deputatiloru e 75. și asiê prin algerca ministriloru partid'a guvernamentale s'ar' înmultu cu unu numeru frumosu.

Partid'a opoziționalu încă desvolta mare energi'a. Societatea alegatoriloru opoziționali de Amsterdam, provoca pre toti alegatorii țierei sê-si clarifice programulu lor.

GERMANIA. Fometea d'în Prussia, despre care am facutu amintire în nr. 1., începû a se luâ la desbatere, atâtu în parlamentu, câtu și în întruniri și în diurnale. Foiele democratice sunt maenite pentru că în Berolinu s'a țienutu serbatoarea decoratiuniloru atunci, candu în una parte a provinciiloru domnesce fometea în o mesura atâtu de înfricosiata. — Cu ocasiunea serbârei s'a împartitu 1074 de decoratiuni. Foia „N. A. Ztg.“ aduce numele acelor decorati într' unu suplementu de diece colone. — În tempurile aceste-a simțimu destule lipse, în câtu pretiulu atâtoru decoratiuni ar' potê alinâ fomea multoru nefericiti. Bataru de ar' fi decoratiunile totdeun'a remunerarea virtutiloru, și nu ace'a ce suntu adese ori: unu meliulocu de a corumpe înime și de a abate pre omeni de la împlinirea detorințieloru loru celoru mai sante!

În Württemberga sambata s'a începutu desbaterile asupra legei militare. Desbaterile sunt forte info-cate. Guvernulu s'a dechiaratu că nu are — nimicu în contra: ca tempulu servitiului militar sê se fipseze la doi ani.

Varietăți.

** Inmormentarea imperatulu Massimilianu. În 18. 1. c. pre la 3 ore d. a. campanele totoruru basericiloru d'în Vien'a doderă de scire că s'a începutu celebrarea îngropatiunei imperatulu d'în Messicu. Grandiosulu evinémentu istoricu, care la începutu strabatû preste oceanu numai ca o fama înspaimantatoria, se prezenteza acum în realitatea-i trista și convingatoria. D'în întemplare chiaru acum (18. ian.) 10 ani a mai fostu în Vien'a o îngropatiune la care a luat u parte, ca și la cea de asta-di, unu numeru extraordinariu alu poporatiunei: îngropatiunea eroului Radetzky. — Pre la doue ore d. a. a dilei mai susu amintite vice admiralulu Tegetthoff, ambii camerari și oficerii marinoi de resbelu și ai regimentulu VIII de Ulani se adunara, pentru a însoti procesiunea funebrele, în capel'a de curte. Preutulu curtei binecuvântâ încă odata cadavrulu și sieriulu se puse apoi în carulu funebrele deschisu, unde se repetî bine cuventarea. Punctu 3 ore procesiunea se puse în miscare. Înainte de or'a determinata se adunara prin tote stratele pre unde aveâ se treca procesiunea o multime numeroșe de omeni. Imbuldiel'a erâ atâtu de mare în câtu nici însu-si și sirurile duple și triple a le militiei și cavaleri'a politionesca nu erâ în stare a delaturâ massele. — Maiest. Lor u și toti membrii casei imperatesci erau adunati încă înainte de a se începe procesiunea în beserie'a caputineloru unde acceptau sosirea mortulu. Procesiunea se începû cu prunii d'în orfanotrofiulu imperatescu. Sicirulu erâ coperitu cu unu covoru brodatu cu argintu și portâ cununele și însemnele decoratiuni austriace și messicane. Dupa sicriu mergeâ pre diosu vice admiralulu Tegetthoff, toti oficerii de

marina d'in Vien'a si deputatiunea regimentului VIII. de ulani. D'intre puterile si suveranii d'in Europa s'a reprezentat la acesta immormentare: Bavari'a, Baden, Belgiu, Angli'a, Franci'a, ordulu Ioanitoru, Hessen, Itali'a, Statulu papale, Portugalia, Prussia, Russia, Sasonia, Svedia, Wurtemberg si principele Romaniei prin dlu Demetriu Bratianu.

In lăintru basericeii de a derept'a refectoriului siedeă Maies. Sa, de a stang'a ambii frati ai imperatului, si in sirurile scaunelor d'in deretru: cei alalti membrii ai familiei imperatesci.

Baseric'a caputinelor  r  obdusa pre d'in lăintru cu negru, padimentulu asemene trasu cu postavu negru. La port'a basericeii sicriulu fu radicat d'in caru si pre langa insocieria vice admiralului Tegethoff, a ambiloru camerari si acelei alalte suite fu dusu in baserica, ude urm  binecuvantarea solena. Dup' ace'a caputini ajutorati de suboficieri de marina radicara sicriulu si intre rogatiuni si facii lu-depusera in cripta. Se mai binecuvant  odata si apoi se immanu  o cheia a sicriului egumentului caputinelor incredintiandu-se ingrigirei lui osamintele nefericitului imperatu; cealalta cheia a sicriului o primi protocolistulu ceremonielor spre a o pastr'a in vistieria. Multime mare de poporu au asistat pana la finirea ceremonielor, dovedindu-si stim'a deosebita ce au avutu pentru destinsulu membru alu casei austriace, care dupa o intreprimere neferice n'au mai potutu rentorce in patria, dec tu numai pentru a-si afli in ea — repausulu eternu!

*** *Geologia.* Nis'a tramisu brosiur'a intitulata: „Animalele antediluviane“ de Georgiu Stefanescu, profesoriu de geologia si mineralogia la facultatea de sciintia, directoriu alu musoului de istoria naturale d'in Bucuresci etc. Ac st'a brosiura de 32 pagini si cu 35 de figuri litografate contine o lectura publica tiena la Ianuaru 1866 in sala Ateneului romanu. Va interes  nu numai pe romanii, cari se ocupa cu geologi'a, ci si pe ori-care cetitoriu, c -ci limb'a fluida si usiora e impreunata intr' ins'a cu unu metodu didacticu forte usioru si atragatoriu. Pretiulu e 2 sfanti (66. cr. a.).

*** *Amponulu.* „foia basericesca pentru elaborare d'in sfer'a elocintiei sacre“ e titlulu noiei foie basericesci redigiata de d. Iustinu Popfiiu. Numerulu primu de 2 1/2 cole contine materialu pretiosu pentru clerulu romanu de ambe confesiunile, anume: o cuventare c tra clerulu romanu, patru predice de domineca si serbatori, inceputulu unei disertatiuni din „retoric'a sacra“, escriere de unu premiu de 4 galbeni pentru cea mai buna predica pe dominec'a Rosalielor si una notitia, in care si-sprime dorerea si ingrigirea, c  n'avemu sant'a scriptura tradusa dupa genulu si cultur'a inaintata a limbii nostre si tiparita in unu formatu folosivera. Ar dori deocamdata barem rovediuo santei scripture traduse in limb'a romana. — Ac st'a foia periodica va impl  o lacuna de multu si tare simtita la preutimea romana-si bunulu prestigiu de care eminentele preutu si destinsulu romanu, redactoriulu acestei foie, se bucura la natiunea nostra, ne indereptinesca a sper  c  laudabile-i intreprimere va afli tota sprigintarea posibilu d'in partea preutimii nostre. Foi'a ese de doue ori pe luna, pretiulu de prenumeratiune pentru Austri'a e 4 fl. v. a. pe anu, 2 fl pe diume-

tate de anu;  ra pentru Romania 1 galb. pe anulu intregu. Prenumeratiunile se facu la redactoriulu in Oradea mare (Grosswardein).

*** *Scire importante.* Ministeriulu ung. prin directorulu causeror reg. D. Carlu R th au intentatu procesu de pressa in contra redactorului diurnalului „Magy. Ujs g“ pentru publicarea unei epistole alui Lud. Cosiutu, in carea acestu-a, intre altele, disese c  nu crede a fi compatibile coesistint'a Ungariei cu a Austriei. Fiindu c  Redactorulu D. B sz rmenyi e totodata deputatu, actorulu ceru de la dieta concessiuna de a se pot  trage B. inaintea tribunalului de pressa, ceea ce se concese, acum dupa mai multe aman ri, in dilele trecute, pertractarea se aman   ra-si pre timpu nedeterminatu. Acum faim'a cure prin capitala, cumca caus'a aman rii ar fi scrisore a lui Cosiutu adresata Dlu R th, prin care l'incunosointieza c , va veni insu-si ca autoru alu articolului incriminatu, pentru a se infatisi inaintea tribunalului. Ast'a va fi apoi causa celebra. Guvernulu are s  dee de incurcatura,  r  mai bine a nu intent  acestu procesu oinosu, care pote deveni fatalu pentru ministeriu.

*** *Sistem'a de contributiune in Transilvani'a.* Abusurile, ce se facu cu culegerea d rei, in Transilvani'a pretindu ca s  se edee si in limb'a romana atare brosiurita, in care s  se face cunoscuta intr'unu modu popularu si lesne de intiesu natur'a diferitelor d ri directe si indirecte, ca s  scia contribuentii ce detorescu; pentru c  in casu, candu cine-va cuteza a cere desluciri de la cutare oficialu de dare seu comisariu financiale, capeta spre leniscire ddieu scie ce Verordnungs-uri d'in cari, diu, neci unu romanu tieranu nu se pote procopsi, ci cauta s  platesca at ta, c tu spunu domnii!

*** *Botezu de musulmani in colateca Buda.* Schneider, doctoru de medicina si oficierulu I. alu corpului de medici, care inainte de 19 ani a fostu silitu a-si parasit patri'a, se facuse musulmanu, primindu relegoa Mohamedana. Rentornandu acum acasa, a doritu  ra-si a fi primitu in sinulu maicei baserice. Sambata a deplus confesiunea apostolica in capel'a domestica a primatelui si d'in legamentulu de casatoria turcesca, s'a facutu casatoria crestinesca, cununandu-se cu muierea sa, care este nascuta d'in parinti turci. Domineca a botezatu primatele Ungariei 6 fii ai numitei familie. La 10 ore a sositu eminint'a sa in baserica suburbului d'in Buda fiindu primitu cu tragere de campane si salve de tunuri. Inainte de tote incep  botezarea. Feti'a cea mai mare de 11 ani, Fatime, a capetatu nume Stefanu, nanasia a fostu sotiea lui Georgiu Majlath. Semilla feti'a de 6 ani primi numele: Christina. Feti'a Lucia a capetatu numele Maria, nanasia-ia fostu contes'a Constanti'a de Cirk y. Feti'orulu de 9 ani, Ismail, fu botezatu: Stefanu, nanasiulu a fostu contele Stefanu K rolyi. Rikke, pruncu de 6 ani, capet  numele: Vasiliu nanasiu fu contele Ladislau Gy rgey. Carlo Alberto, de 2 ani, a capetatu numele Simeon, nanasiu i a fostu bar. Simeonu R vay. La 11 ore s'a inceputu sant'a liturgia celebrata de Primatele, dupa care a tienutu una cuventare.

*** *Leguire rapede.* In giurulu Beiusiului au prinsu finantii regesci unguresci pre unu tieranu romanu in alu carui caru s'au aflatu c tiva punti de tabacu. Lu-arestara numai de c tu, si inca in-ante de ameadu, pre la 11 ore i'sau estimatu doi

boi si carulu, va se dica tota averea lui cea misicatoria. Dupa ameadu la 3 ore, s'a si licitatu la casarm'a finantiloru, cu tote c  chiaru atuncia  r  tergu de septemana in Beiusiu; si fiindu c  carulu si boii tieranului abi  s'au vendutu cu pretiulu diumetate, bietulu omu nu s'au potutu plati cu tota averea sa, ci a mai ramas inca si detoriu!

*** *Lu grandeos'a baserica* d'in partea Pestei numita „Lipot v ros“, la care se lucra acum de 15—16 ani, cu spese enorme, s'a derimatu cupol'a in 22. l. c. Caus'a derimarei se dice a fi fostu slabitiunea aceloru p rti a edificiului pe cari p us  tota greutatea cupolei, si cari numai pre din-afara au fostu edificate d'in materia solida  ra pre d'in-laintru s'au implutu cu totu soiulu de menutiisuri. Inca in decembre a. tr. s'au vediuu crepature, dar' comisiunea esmisa pentru cercetare s'a dechiaratu c  acelea nu voru periclit  edificiulu. In 7 ianuaru inse s'au aretatu crepature forte periculose, — dar spre incungiurarea periclitulu nu s'au facutu nice o dispuzetiune. Asia dara se pote  preved  nenocirea, care au si adusu-o venturile mari ale dfileloru d in urma. D'in norocire nu s'a periclitatu viet'i a nimenui.

*** *Balu romanescu* se va tiena si in Timisi ra in suburbulu Fabricu la „Otelulu Tigru“, in 25 ian. 6 fauru a. c. Venitulu curatu e menitu pentru immultierea fondului Alumneului romanu nationalu de acolo. Bilete de intrare se polu capet  pana in diu'a balului la presiedintele comitetului alumnealu Meletiu Dreglici, Protopresviterulu Timisi rei,  ra in s r'a balului la cassa. Pretiulu pentru o familia este 3 fl. o pers na 1 fl.

Sciri electrice.

Vien'a 24. ian. „W. Z.“ publica o decisiune imperatesca, in intiesulu carci-a amanarea senatului imperiale se prelungesce pana la 10 faurariu.

Parisu 24. ian. „Patrie“ scrie: Intre mai multi s'a impartitu unu comentariu la legea militara venitu de la locu inaltu. Intentiunile de pace se dau totu mai tare pe fatia in cercurile guvernelor Germaniei, Angliei si Franciei, numai Russi'a lipsesce d'in acestu concertu.

Berlinu 23. ian. (Sielint'a casei de susu) Frankenberg cu 23 de soti propunu stergerea alinie prime a art. 84 d'in legea de constitutiune si poftescu a se inlocui prin urmatorele decisiuni: Membrii camerei pentru atari dechiaratiuni, cari nu contienu crim'a in contra statului, nu se potu trage la raspundere dec tu esclusive numai prin tribunalulu dietale. Tribunalulu dietale const  d'in 6 membri 6 d'in cas'a de se susu si 6 membri d'in cas'a de josu, intre cari tot-leun'a trebe s  fia doi juristi. Procuratur'a de statu, tribunalulu camerei, diet'a, precum si privati sunt indreptatiti a acusa. Tribunalulu dietale proscie pedepsa legale, siedintiele-i sunt secrete si in contra sentintiei lui nu se pote apela.

Proprietariu, redactoru respundictoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu.

De la Vien'a	pleca la 7 �re 45 min. dem. si la 8 �re — min. ser'a.
„ Posionu	„ 10 „ 24 „ „ 10 „ 51 „ „
„ Neuh�usel	„ 1 „ 23 „ diu'a, „ 1 „ 54 „ n�ptea
„ Pest'a	„ 5 „ 19 „ d. m. „ 6 „ 31 „ deman.
„ Czepl�d	„ 7 „ 54 „ „ 9 „ 14 „ „
„ Segedinu	„ 12 „ 12 „ n�ptea, 2 „ 55 „ dup. m.
„ Temisi�r'a	„ 3 „ 55 „ dem. „ 7 „ 47 „ „
„ Jasenov'a	„ 8 „ 4 „ „ *)
„ Baseric'a-Alba	„ 3 „ 40 „ „
Sosesce in Baziasiu	la 9 „ 10 „ „

*) De la Temisi r'a la Baziasiu comunica numai odata.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

De la Baziasiu	pleca la 5 �re 55 min. d. a.
„ Baseric'a-Alba	„ 6 „ 27 „ „
„ Jasenov'a	„ 7 „ 6 „ „
„ Temisi�r'a	„ 10 „ 40 „ ser'a si la 7 �re 25 min. dem.
„ Segedinu	„ 2 „ 26 „ n�ptea, 12 „ 58 „ diu'a.
„ Czepl�d	„ 6 „ 35 „ dem. „ 6 „ 21 „ d. a.
„ Pest'a	„ 9 „ 55 „ „ 9 „ 30 „ ser'a
„ Neuh�usel	„ 1 „ 52 „ diu'a „ 1 „ 8 „ n�pt.
„ Posionu	„ 4 „ 48 „ d. a. „ 4 „ 12 „ dem.
Sosesce in Vien'a	la 6 „ 36 „ „ 6 „ — „ „

Jasenov'a-Oravit'a.

De la Jasenov'a	pleca la 8 �re 30 minute deman�ti'a.
„ Jam	„ 9 „ 12 „ „
„ Racasdia	„ 10 „ 12 „ „
Sosesce in Oravit'a	la 10 „ 57 „ „

Oravit'a-Jasenov'a.

De la Oravit'a	pleca la 4 �re — minute dupa mediadi.
„ Racasdia	„ 4 „ 45 „ „
„ Jam	„ 5 „ 38 „ „
Sosesce in Jasenov'a	la 6 „ — „ „

Vien'a-Oradea-Mare.

De la Vien'a	pleca la 8 �re — minute ser'a.
„ Pest'a	„ 6 „ 35 „ deman.
„ Czepl�d	„ 9 „ 27 „ „
„ P�sp�k-Lad�ny*)	„ 1 „ 58 „ dup. med.
Sosesce in Orade	la 4 „ 38 „ „

*) Cale laterale duce la Dobritinu, unde sosesce la 3  re dupa mediadi.

Oradea-Mare-Vien'a.

De la Orade	pleca la 10 �re 6 minute deman�ti'a
Sosesce in P�sp�k-Lad�ny*)	„ 12 „ 48 „ diu'a
„ Czepl�d	„ 5 „ 41 „ ser'a
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „
„ Vien'a	„ 6 „ — „ deman�ti'a.

*) Cale laterale vine de la Dobritinu.

Vien'a-Aradu.

De la Vien'a	pleca la 8 �re — minute ser'a.
„ Pest'a	„ 6 „ 25 „ deman.
„ Czepl�d	„ 9 „ 47 „ „
„ Szolnocu	„ 11 „ 2 „ „
Sosesce in Aradu	la 5 „ — „ ser'a.

Aradu-Vien'a.

De la Aradu	pleca la 10 �re 15 minute deman�ti'a
„ Szolnocu	„ 4 „ 22 „ dupa mediadi.
Sosesce in Czepl�d	la 5 „ 33 „ „
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „
„ Vien'a	„ 6 „ — „ deman�ti'a

Vien'a-Paris.

De la Vien'a	pleca 4 �re 30 minute ser'a
„ Salzburg	„ 1 „ — n�ptea.
„ Monacu	„ 5 „ 45 deman.
„ Stuttgart	„ 11 „ 45 „ „
„ M�hlacker	„ 12 „ 55 diu'a.
„ Carlsruhe	„ 2 „ 10 dupa med.
„ Strassburg	„ 5 „ 25 „ „
Sosesce in Paris	la 5 „ — deman�ti'a.

Paris-Vien'a.

De la Paris	pleca la 8 �re 35 minute ser'a.
„ Stassburg	„ 8 „ 57 „ dem.
„ Carlsruhe	„ 10 „ 40 „ „
„ M�hlacker	„ 12 „ — „ diu'a.
„ Stuttgart	„ 1 „ 20 „ dupa med.
„ Monacu	„ 8 „ 30 „ ser'a.
„ Salzburg	„ 1 „ 30 „ n�ptea.
Sosesce in Vien'a	la 9 „ 30 „ deman.

Comunicatiunea postelor.

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote dilele la 6 ore 30 minute dupa mediadi, sosesce in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mediadi. Cale de 19 1/4 mile, tiene 18  re 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.
 Clusiu la Orade pleca in tote dilele la 12  re diu'a, sosesce in Orade la 6  re 40 minute deman ti'a.
 Aradu la Sibii (prin Dov'a) pleca in tote dilele, la 7  re ser'a, sosesce in Sibii la 2  re 15 minute n ptea. Cale are 34 1/2 mile, tiene 31  re 15 minute, costa 20 fl. 2 cr.
 Sibii la Aradu (prin Dov'a) pleca in tote dilele la 7  re ser'a, sosesce in Aradu la 1  ra 45 min. n ptea.
 Temisi r'a la Sibii pleca in tote dilele la 6  re deman. sosesce in Sibii la 1  ra 30 min. dupa mediadi. Cale de 36 1/2 mile, tiene 31  re 40 min., costa 20 fl. 44 cr.
 Sibii la Temisi r'a pleca in tote dilele la 12  re diu'a, sosesce in Temisi r'a la 7  re 40 minute ser'a.
 Temisi r'a la Orsiova pleca luni-a, marti-a, joi-a, si sambet'a la 6  re deman ti'a, sosesce in Orsiova la 6  re deman. Cale de 26 1/2 mile, tiene 24 ore, costa 14 fl. 98 cr.
 Orsiova la Temisi r'a pleca dominec'a' marti-a, mercuri-a si vineric'a la 6  re ser'a, sosesce in Temisi r'a la 6  re ser'a in diu'a urmat ria.

De la Temisi r'a la Aradu pleca in tote dilele la 6  re dem. sosesce in A. la 11 ore 45 minute diu'a. Cale de 7 mile, tiene 5  re 45 min., costa 3 fl. 8 cr.
 Aradu la Temisi r'a pleca in tote dilele la 2  re dupa mediadi, sosesce la 7  re 45 minute ser'a.
 Sibii la Clusiu pleca in tote dilele, la 3  re d. m. sosesce la 9  re 20 min. deman. Cale de 21 1/2 mile, tiene 18  re 20 min., costa 12 fl. 18 cr.
 Clusiu la Sibii pleca in tote dilele la 5  re dupa med. sosesce la 11 ore 50 min. diu'a.
 Sibii la Brasiovu pleca in tote dilele la 5  re dupa med. sosesce la 7  re 25 min. deman. Cale de 18 1/2 mile, tiene 14  re 25 min., costa 10 fl. 36 cr.
 Brasiovu la Sibii pleca in tote dilele la 7  re ser'a, sosesce la 9  re deman.
 Sibii la Muresiu-Osiorheiu pleca luni-a, marti-a, vineri-a, si sambet'a la 7 ore ser'a, sosesce la 1  ra 5 min. d. m. Cale de 19 1/4 mile, tiene 18  re 5 min. costa 10 fl. 78 cr.
 Muresiu-Osiorheiu la Sibii pleca luni-a, marti-a, mercuri-a si sambet'a la 8 ore demin. sosesce la 2  re 35 min. n ptea.